

Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunto ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta sekä jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten ja komission yhteistyöstä tulli- ja maatalousasioita koskevan lainsäädännön moitteettoman soveltamisen varmistamiseksi annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 515/97 muuttamisesta (KOM(2996) 866 lopullinen)

(2007/C 94/02)

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETTU, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 286 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan ja erityisesti sen 8 artiklan,

ottaa huomioon yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24 päivänä lokakuuta 1995 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/46/EY⁽¹⁾,

ottaa huomioon yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 18 päivänä joulukuuta 2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 45/2001⁽²⁾ ja erityisesti sen 41 artiklan,

ottaa huomioon asetuksen (EY) N:o 45/2001 28 artiklan 2 kohdan mukaisesti esitetyn lausuntopyynnön, joka saatiin komissiolta 4 päivänä tammikuuta 2007,

ON ANTANUT SEURAAVAN LAUSUNNON:

JOHDANTO

1. Ehdotuksella jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta sekä jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten ja komission yhteistyöstä tulli- ja maatalousasioita koskevan lainsäädännön moitteettoman soveltamisen varmistamiseksi 13 päivänä maaliskuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 515/97 muuttamista koskeksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi⁽³⁾ (jäljempänä 'ehdotus') on kaksi tavoitetta. Ehdotuksella pyritään ensinnäkin saattamaan voimassa oleva neuvoston asetukset (EY) N:o 515/97 tulliyhteistyötä koskevan yhteisön uuden toimivallan mukaiseksi. Toisaalta ehdotuksen tarkoituksena on lujittaa yhteistyötä ja tietojenvaihtoa jäsenvaltioiden kesken sekä niiden ja komission välillä.
2. Edellä mainittujen kahden tavoitteen toteuttamiseksi ehdotuksessa muun muassa lisätään nykyisen tullitietojärjestelmän (TTJ) toimintoja ja perustetaan uusi eurooppalainen

tietorekisteri, johon kirjataan konttien ja/tai kuljetusvälineiden liikkeet sekä asianomaiset tavarat ja henkilöt ("eurooppalainen tietorekisteri").

3. Edellä mainitun lisäksi ehdotuksella saatetaan jäsenvaltioiden Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osaston nojalla perustama tullitutkintatietokanta (FIDE-tietokanta)⁽⁴⁾ yhteisön oikeuden piiriin. Tästä lähtien FIDE-tietokanta kuuluu sekä Euroopan yhteisön toimialaan että kolmanteen pilariin siten, että FIDE-tietokannan toimintaa kussakin tilanteessa säätää oma oikeudellinen väline. Tämä koskee myös TTJ:tä⁽⁵⁾. Käytännössä tämä on toteutettu perustamalla kaksi tietokantaa, jotka ovat eri elinten käytössä, jotta varmistetaan niiden käyttö eri tarkoituksiin (ensimmäinen ja kolmas pilari).

I Euroopan tietosuojavaltuutetun kuuleminen

4. Komissio lähetti ehdotuksen Euroopan tietosuojavaltuutetulle kuullakseen tätä ehdotuksesta yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 18 päivänä joulukuuta 2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 45/2001 (jäljempänä asetukset (EY) N:o 45/2001) 28 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Tietosuojavaltuutettu sai pyynnön 4 päivänä tammikuuta 2007.
5. Ottaen huomioon asetuksen (EY) N:o 45/2001 28 artiklan 2 kohdan velvoittava luonne kuuleminen olisi mainittava ehdotuksen johdanto-osan alussa ennen johdanto-osan kappaleita. Tietosuojavaltuutettu ehdottaa, että tätä varten käytettäisiin samaa sanamuotoa kuin viitattaessa tietosuojavaltuutetun lausuntoihin muissa lainsäädäntöehdotuksissa⁽⁶⁾: "Ovat kuulleet Euroopan tietosuojavaltuutettua".

⁽¹⁾ EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31.

⁽²⁾ EYVL L 8, 12.1.2001, s. 1.

⁽³⁾ EYVL L 82, 22.3.1997, s. 1.

⁽⁴⁾ Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 34 artiklan mukaisesti tehty pöytäkirja tietotekniikan käytöstä tullialalla tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta tullitutkintatietokannan perustamisen osalta. Pöytäkirja hyväksyttiin 8.5.2003 annetulla neuvoston säädöksellä (EUVL C 139, 13.6.2003, s. 2).

⁽⁵⁾ Hallitusten välisen tietokannan oikeusperusta on TTJ-yleissopimus: Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella tehty yleissopimus tietotekniikan käytöstä tullialalla (EYVL C 316, 27.11.1995, s. 34).

⁽⁶⁾ Katso ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan petostentorijuntaviraston (OLAF) tutkimuksista annetun asetuksen (EY) N:o 1073/1999 muuttamisesta [SEC(2006) 638]/* KOM/2006/0244 lopullinen — COD 2006/0084.

II Ehdotuksen merkitys tietosuojan kannalta

6. Yhteisön yhteistyön lujittamiseen tarkoitettujen eri välineiden eli TTJ:n, FIDE-tietokantojen ja eurooppalaisen tietorekisterin perustaminen ja kehittäminen tarkoittaa, että alunperin jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten keräämien ja edelleen toisilleen ja joskus kolmansille maille toimittamien henkilötietojen vaihto lisääntyy. Käsitelyihin ja vaihdettuihin henkilötietoihin saattaa sisältyä tietoja asianomaisen väitetystä tai osoitetusta osallisuudesta tulli- tai maataloustoimia koskeviin väärinkäytöksiin. Tältä kannalta ehdotuksella on merkittäviä vaikutuksia henkilötietojen suojaan. Ehdotus on sitäkin merkittävämpi, jos otetaan huomioon kerättyjen ja vaihdettujen tietojen laji, erityisesti epäilyt asianomaisen osallistumisesta väärinkäytöksiin, sekä käsittelyn yleinen tarkoitus ja lopputulos.
7. Ottaen huomioon ehdotuksen vaikutuksen henkilötietojen suojaan, tietosuojavaltuutettu pitää aiheellisenä antaa tämän lausunnon arvioidakseen ehdotuksen vaikutusta henkilöiden oikeuksien ja vapauksien suojaan henkilötietojen käsitelystä.

III Ehdotuksen keskeiset osatekijät ja alustavia huomioita

8. Ehdotuksessa on seuraavat keskeiset osatekijät, joilla on merkitystä tietosuojan kannalta: (i) eurooppalaisen tietorekisterin perustaminen (18 a ja 18 b artikla); (ii) säännökset TTJ:tä koskevien sääntöjen päivittämisestä (23–37 artikla), ja (iii) säännöt FIDE-tietokantojen muuttamisesta yhteisön tietokannaksi (41 a–41 d artikla). Merkitystä on myös lukuisilla säännöksillä, joita on muutettu asetuksen (EY) N:o 45/2001 huomioon ottamiseksi (37, 42 ja 43 artikla). Näihin kuuluvat tietosuojan valvontaa koskevat säännökset.
9. Tietosuojavaltuutettu muistuttaa todenneensa aikaisemmin antamassaan lausunnossa, joka koski ehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi keskinäisestä hallinnollisesta avunannosta Euroopan yhteisön taloudellisten etujen suojaamisessa petoksilta ja muulta laittomalta toiminnalta⁽⁷⁾, että joitakin neuvoston asetuksen (EY) N:o 515/97 säännöksiä on mukautettava sen saattamiseksi EU:n toimielimissä sovellettavan uuden tietosuojalainsäädännön, muun muassa asetuksen (EY) N:o 45/2001, mukaiseksi. Tietosuojavaltuutettu on näin ollen tyytyväinen ehdotuksessa esitettyihin vastaaviin muutoksiin.
10. Tietosuojavaltuutettu ilmaisee lisäksi tyytyväisyytensä siihen, että eurooppalaista tietorekisteriä ja TTJ-sääntöjen päivittämistä koskeviin säännöksiin sisältyy toimenpiteitä, joiden

tarkoituksena on varmistaa henkilötietojen ja yksityisyyden suoja. Tietosuojavaltuutettu suhtautuu myönteisesti myös päätökseen saattaa FIDE-tietokannat yhteisön oikeuden soveltamisalaa ja näin ollen asetuksen (EY) N:o 45/2001 piiriin.

11. Tietosuojavaltuutettu toteaa, että ehdotuksen tavoitteet, erityisesti yhteistyön lujittaminen sekä jäsenvaltioiden kesken että niiden ja komission välillä, ovat aiheellisia. Hän toteaa myös, että näiden tavoitteiden toteuttamiseksi on perustettava uusia välineitä ja nykyiset välineet, kuten TTJ ja FIDE-tietokanta, on päivitettävä. Tietosuojavaltuutettu panee tyytyväisenä merkille, että ehdotuksessa on tietosuojatoimenpiteitä, joissa otetaan huomioon EU:n toimielimiin sovellettava nykyinen tietosuojalainsäädäntö. Tietosuojavaltuutettu katsoo kuitenkin, että säännöksiä on vielä parannettava sen varmistamiseksi, että ehdotus on kaikilta osin yhdenmukainen tietosuojaa ja yksilöiden henkilötietojen tehokasta suojelua koskevan voimassa olevan lainsäädännön kanssa. Tietosuojavaltuutettu esittää seuraavassa tätä koskevia huomautuksia ja ehdotuksia.

EHDOTUKSEN ARVIOINTI

I Eurooppalaisen tietorekisterin perustaminen

12. Ehdotuksen 18 a artiklan 1 kohdan mukaan komissio perustaa eurooppalaisen tietorekisterin ja ylläpitää sitä auttaakseen ”paljastamaan tavaralahetykset sekä kuljetusvälineet kontit mukaan luettuina, joihin saattaa liittyä tulli- ja maatalouslainsäädännön vastaisia toimia”. Komissio saa valtaosan tiedoista kansainvälisessä logistiikkaketjussa tai tavaraliikenteessä toimivilta julkisilta ja yksityisiltä palveluntarjoajilta. Tietorekisteriä voidaan täydentää ”muista tietolähteistä” 18 a artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla. 18 a artiklan 3 kohdassa luetaan tiedot, jotka tietorekisteriin saa kirjata, kuten asianomaiset henkilötiedot⁽⁸⁾. Komissio toimittaa tietorekisterissä olevat tiedot jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille.
13. Ehdotuksessa todetaan, että tietorekisterin perustaminen on hyödyllistä sellaisten toimien paljastamiseksi, joihin liittyy riski tulli- ja maatalouslainsäädäntöä koskevista väärinkäytöksistä. Tietosuojavaltuutettu katsoo kuitenkin, että kuten aina perustettaessa henkilötietoja sisältävä keskustietokanta kyseisen tietokannan tarve on arvioitava asianmukaisesti ja perusteellisesti ja erityisiä suojaustoimenpiteitä on toteutettava tietosuojaperiaatteiden mukaisesti. Näin vältetään toimet, jotka voisivat aiheettomasti vaikuttaa henkilötietojen suojaan.

⁽⁷⁾ Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunto muutetusta ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi keskinäisestä hallinnollisesta avunannosta Euroopan yhteisön taloudellisten etujen suojaamisessa petoksilta ja muulta laittomalta toiminnalta (KOM(2004) 509 lopullinen, 20.7.2004), EUVL C 301, 7.12.2004, s. 4.

⁽⁸⁾ 18 artiklan 3 kohdan c alakohta rajoittaa tiedot seuraaviin: ”omistajien, lähettäjien, vastaanottajien, huolintaliikkeiden, rahdinkuljettajien ja muiden kansainvälisessä logistiikkaketjussa ja tavarankuljetuksessa toimivien välittäjien ja henkilöiden sukunimi, tyttönimi, etunimet, omaksumat nimet, syntymäaika ja -paikka, kansalaisuus, sukupuoli ja osoite”.

14. Tietosuojavaltuutettu katsoo, että ehdotuksessa ei perustella riittävästi tietorekisterin perustamisen tarpeellisuutta. Varmistaakseen, että vain todella tarpeellisia tietokantoja perustetaan, tietosuojavaltuutettu pyytää komissiota laatimaan asianmukaisen arvioinnin tietorekisterin perustamisen tarpeellisuudesta ja toimittamaan raportin sen tuloksista.
15. Tietosuojavaltuutettu toteaa tietosuojatoimien osalta, että ehdotuksessa on joitakin suojatoimia mutta että lisätoimenpiteet ovat kuitenkin välttämättömiä.
19. Tietosuojavaltuutettu muistuttaa, että noudattaessaan asetusta (EY) N:o 45/2001 komissio on velvollinen muun muassa ilmoittamaan henkilöille siitä, että tietorekisteriin on tallennettu heidän nimensä ⁽¹⁰⁾. On erityisesti muistettava, että tiedonsaantioikeus on voimassa, vaikka tietorekisteriin tallennetut henkilötiedot olisi kerätty julkisista lähteistä. Ottaen huomioon tietorekisterin käyttötarkoitus komissiota sitoo myös asetuksen (EY) N:o 45/2001 27 artikla, jonka mukaan tietosuojavaltuutetun on tarkastettava järjestelmä ennakolta ennen sen käyttöönottoa ⁽¹¹⁾.

1.1. Asetuksen (EY) N:o 45/2001 soveltaminen

16. Tietosuojavaltuutettu pitää selvänä, että eurooppalaiseen tietorekisteriin sovelletaan yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annettua asetusta (EY) N:o 45/2001, koska komissio perustaa tietorekisterin ja ylläpitää sitä ja koska siinä säilytetään henkilötietoja. Komission on näin ollen tietorekisterin pitäjänä ⁽⁹⁾ varmistettava, että kyseisen asetuksen kaikkia säännöksiä noudatetaan.

17. Edellä mainitun perusteella asetusta (EY) N:o 45/2001 sovelletaan sinällään tietorekisterin perustamiseen ja ylläpitämiseen, mutta tietosuojavaltuutettu katsoo, että johdonmukaisuussyistä olisi kuitenkin asianmukaista lisätä uusi kohta muistuttamaan asetuksen soveltamisesta. Hän toteaa, että itse asiassa tullitietojärjestelmää (TT) ja tullitukintatietokantaa (FIDE) koskevassa ehdotuksen 34 artiklassa on säännös, jossa viitataan asetuksen (EY) N:o 45/2001 soveltamiseen. Tämän mukaisesti samanlainen säännös olisi lisättävä tietorekisterin osalta. Näin ollen tietosuojavaltuutettu ehdottaa, että 18 artiklan 1 kohtaan lisätään seuraava uusi kohta 34 artiklassa käytetyn sanamuodon mukaisesti: ”Komissio pitää eurooppalaista tietorekisteriä sellaisena henkilötietojen käsittelyjärjestelmänä, johon sovelletaan asetusta (EY) N:o 45/2001”.

18. Tietosuojavaltuutettu toteaa, että ehdotuksen 18 a artiklan 2 kohdan b alakohdassa vahvistetaan asetuksen (EY) N:o 45/2001 soveltaminen tietorekisterin tiettyjen käyttötarkoitusten osalta ja erityisesti silloin, kun komission tarkoituksena on tietorekisteriä käyttäessään ”yhdistää ... tietoja, indeksoida niitä, täydentää niitä...”. Ellei yleistä toteamusta asetuksen (EY) N:o 45/2001 soveltamisesta koko tietorekisteriin, mukaan lukien käsittelytoimet aina sen perustamisesta sen ylläpitoon asti, ole, voidaan katsoa, että asetus (EY) N:o 45/2001 ei koske sellaista toimea tai vaihetta, jota ei nimenomaisesti mainita 18 a artiklan 2 kohdan b alakohdassa. Tämä on lisäperuste edellä ehdotetun säännöksen lisäämiseksi.

1.2. Direktiivin 95/46/EY kansallisten täytäntöönpanosäästöjen soveltaminen

20. Ehdotuksen 18 a artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaan komissiolla on toimivalta saattaa tietorekisterin tiedot jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten käyttöön. Tietosuojavaltuutettu toteaa, että vaikka tähän tietojensiirtoon sovelletaan asetusta (EY) N:o 45/2001, jäsenvaltioiden viranomaisten on käyttäessään tietoja tämän jälkeen noudatettava direktiiviä 95/46/EY. Vaikka 18 a artiklan 2 kohdan c alakohdassa on pyritty ilmaisemaan tämä, kuten jäljempänä esitetään, sen sanamuotoa olisi parannettava asian ilmeiseksi selkeämmin.
21. Ehdotuksen 18 a artiklan 2 kohdan c alakohdassa säädetään seuraavaa: ”Tietorekisteriä hallinnoidessaan komissiolla on valtuudet: (...) c) saattaa tietorekisterin tiedot 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimivaltaisten viranomaisten käyttöön ainoana tarkoituksena saavuttaa tämän asetuksen tavoitteet ja edellyttäen, että noudatetaan direktiivin 95/46/EY kansallisia täytäntöönpanosäästöksiä”. Tietosuojavaltuutetun näkemyksen mukaan 18 a artiklan 2 kohdan c alakohdasta ei ilmene asianmukaisesti se, että jäsenvaltioiden viranomaisten käyttäessä henkilötietoja noudatetaan direktiivin 95/46/EY kansallisia täytäntöönpanosäästöksiä. Tietosuojavaltuutettu katsoo, että asian selkeyttämiseksi 18 a artiklan 2 kohdan c alakohdan loppuosa olisi muutettava seuraavasti: ”... ainoana tarkoituksena saavuttaa tämän asetuksen tavoitteet. Asianomaisten viranomaisten käyttäessä henkilötietoja noudatetaan direktiivin 95/46/EY kansallisia täytäntöönpanosäästöksiä.” Henkilötietojen kansallisten käyttötarkoitusten on vastattava

⁽⁹⁾ Rekisterinpitäjiä ovat niin julkisella kuin yksityisellä sektorilla ne henkilöt tai elimet, jotka määrittävät tietojenkäsittelyn tarkoitukset ja keinot.

⁽¹⁰⁾ Elleivät palveluntarjoajat, jotka siirtävät tiedot komissiolle, ole jo ilmoittaneet asiasta asianomaisille yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annetun direktiivin 95/46/EY kansallisten täytäntöönpanosäästöjen mukaisesti.

⁽¹¹⁾ Tietojenkäsittelytoimet, jotka edellyttävät tietosuojavaltuutetun ennakotarkastusta, luetaan asetuksen (EY) N:o 45/2001 27 artiklassa, mukaan lukien a) terveyteen sekä rikoksia koskeviin epäilyihin, rikosiin, rikosasioissa annettaviin tuomioihin tai turvaamistoimiin liittyvät tietojenkäsittelyt; b) käsittelyt, joiden tarkoituksena on arvioida rekisteröityjen henkilökohtaisia ominaisuuksia, kuten heidän pätevyyttään, suorituskykyään tai käyttäytymistään; c) käsittelyt, jotka mahdollistavat eri tarkoituksia varten käsiteltävien tietojen sellaisen yhdistämisen, jota koskevia säännöksiä ei ole kansallisessa tai yhteisön lainsäädännössä; d) käsittelyt, joiden tarkoituksena on henkilön jättäminen ilman tiettyä oikeutta, etuutta tai sopimusta.

sitä tarkoitusta, jota varten komissio saattoi tiedot käyttöön, ellei erityisedellytyksiä täytetä (katso direktiivin 95/46/EY 6 artiklan 1 kohdan b alakohta ja 13 artiklan 1 kohta).

1.3 Lisähuomioita

22. Tietosuojavaltuutettu kannattaa ehdotuksen 18 artiklan 4 kohdassa käytettyä menettelyä, jossa säädetään, mitkä komission yksiköt saavat käsitellä eurooppalaisessa tietorekisterissä olevia henkilötietoja. Tämä vastaa asetuksen (EY) N:o 45/2001 22 artiklaa, jossa edellytetään, että rekisterinpitäjän on toteutettava teknisiä ja organisatorisia toimenpiteitä, esimerkiksi huolehdittava siitä, että tiedot saa käyttöön vain tarpeellisuuseriaa mukaisesti tietojen asianmukaisen turvallisuustason varmistamiseksi.
23. Ehdotuksen 18 artiklan 4 kohdan viimeisessä alakohdassa säädetään, että tiedot, joita ei tarvita siihen tarkoitukseen, johon ne kerättiin, on tehtävä välittömästi anonyymeiksi. Siinä säädetään edelleen, että tietoja saa joka tapauksessa säilyttää enintään yhden vuoden. Tietosuojavaltuutettu on tyytyväinen tähän asetukseen (EY) N:o 45/2001 4 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaiseen veloitteeseen, jonka mukaan henkilötiedot on säilytettävä muodossa, josta rekisteröity on tunnistettavissa ainoastaan sen ajan, kuin on tarpeen niitä tarkoituksia varten, joihin tiedot kerättiin tai joihin niitä myöhemmin käsiteltiin.
24. Kuten asetuksen (EY) N:o 45/2001 22 artiklassa edellytetään, tietorekisteri on suojattava asianmukaisesti. Tietorekisterin optimaalisen turvallisuustason varmistaminen on tietokantaan tallennettujen henkilötietojen suojelua koskeva perusvaatimus. Tullitietojärjestelmää koskevissa säännöksissä säädetään erityisten turvatoimenpiteiden toteuttamisesta, mutta ehdotuksessa ei ole eurooppalaista tietorekisteriä koskevia vastaavia säännöksiä. Tietosuojavaltuutetun mukaan tietorekisteriä koskevista turvallisuuskysymyksistä olisi annettava täydentäviä hallinnollisia määräyksiä, jotka koskevat erityisiä toimenpiteitä tietojen luottamuksellisuuden varmistamiseksi. Tietosuojavaltuutettua olisi kuultava, kun nämä säännöt hyväksytään.

II Tullitietojärjestelmää (TTJ) koskevien säännösten muuttaminen

25. Neuvoston asetuksen (EY) N:o 515/97 23–41 artiklassa säädetään tullitietojärjestelmän perustamisesta. Se on komission ylläpitämä tietokanta, jota jäsenvaltiot ja komissio voivat käyttää ja jonka tarkoituksena on auttaa niitä tullitai maatalouslainsäädäntöä rikkovien toimien ehkäisemisessä ja tutkimisessa ja niitä koskevissa syytetoimissa.

II.1 TTJ:hin tallennettujen henkilötietojen mahdollisten käyttötarkoitusten laajentaminen

26. Ehdotuksessa muutetaan joitakin alkuperäisiä säännöksiä, jotka koskevat TTJ:n toimintaa ja käyttöä. Erityisesti 25 artiklassa lisätään niiden henkilötietojen luokkia, joita saa tallentaa TTJ:hin. Ehdotuksen 27 artiklassa laajennetaan TTJ:hin tallennettujen henkilötietojen mahdollisten käyttötarkoitusten luetteloa lisäämällä siihen operatiivinen analyysi, jonka avulla seuraavat toimet ovat mahdollisia: "tietolähteiden ja tietojen luotettavuuden arviointi", "havaintojen ... ja suositusten esittäminen (...) paljastaakseen (...) toimia ja/tai tunnistaakseen (...) luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt". Ehdotuksen 35 artiklan 3 kohdassa annetaan myös mahdollisuus jäljentää TTJ:hin vietyjä henkilötietoja "kansallisten tullitarkastusten kohdentamiseen tarkoitettuihin riskinhallintajärjestelmiin ja yhteisön tason koordinoituihin kohdentamiseen tarkoitettuihin operatiivisen analyysin järjestelmiin".
27. Ehdotuksen mukaan edellä esitetyt ylimääräiset käyttötarkoitukset ovat tarpeellisia tulli- ja maatalouslainsäädännön vastaisten toimien paljastamiseksi ja niistä syytteesen asettamiseksi. Tietosuojavaltuutettu ei kiistä, etteikö kyseistä tarvetta olisi, mutta hän katsoo, että komission olisi pitänyt ehdotuksessaan esittää kattavampia tietoja ja vankempia perusteluja tarpeen osoittamiseksi.
28. Tietosuojavaltuutettu panee tyytyväisenä merkille, että edellä mainittuihin muutoksiin liittyy tietosuojatoimia. Ehdotuksessa on nimittäin tyhjennetty luettelo henkilötiedoista, jotka voidaan viedä TTJ:hin (25 artiklan 1 kohta) ja jotka voidaan viedä vain, jos on "aihetta epäillä", että henkilö on toteuttanut tai aikoo toteuttaa lainsäädännön vastaisia toimia (27 artiklan 2 kohta). Lisäksi 25 artiklan 3 kohdan mukaan TTJ:hin ei voi viedä arkaluonteisia tietoja⁽¹²⁾. Ehdotuksen 35 artiklan 3 kohdassa määritellään ne henkilöt, jotka saavat jäljentää TTJ:n sisältöä samassa artiklassa säädettyissä tarkoituksissa, ja asetetaan enimmäisaika tietojen säilyttämiselle TTJ:ssä. Nämä toimenpiteet ovat asetuksen (EY) N:o 45/2001 4 artiklassa säädetyn, tietojen laatua koskevan periaatteen mukaisia.

II.2 Asetuksen (EY) N:o 45/2001 soveltamisala

29. Ehdotuksen 34 artiklassa otetaan huomioon asetus (EY) N:o 45/2001, jota sovelletaan yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn. Artiklan mukaan komission on pidettävä TTJ:tä järjestelmänä, johon sovelletaan asetusta (EY) N:o 45/2001. Tietosuojavaltuutettu vahvistaa, että ehdotukseen on sovellettava asetusta (EY) N:o 45/2001, koska TTJ:ssä on henkilötietoja ja koska komissiolla on pääsy tietokantaan, jonka rekisterinpitäjänä se toimii. Tietosuojavaltuutettu on näin ollen tyytyväinen kyseiseen muutokseen, joka on voimassa olevan tietosuojalainsäädännön mukainen.

⁽¹²⁾ Tietoja, joista ilmenee rodullinen ja etninen alkuperä, poliittiset mielenpiteet, uskonnollinen tai filosofinen vakaumus taikka ammattiyhdistyksen jäsenyys, eikä henkilön terveyttä tai sukupuolista suuntautumista koskevia tietoja.

30. Tietosuojavaltuutettu muistuttaa, että hänen on tarkastettava järjestelmä ennakolta, mikä johtuu asetuksen (EY) N:o 45/2001 27 artiklan soveltamisesta ja siitä, että TTJ:n käyttötarkoitusten voidaan katsoa muodostavan erityisen riskin rekisteröidyn oikeuksille ja vapauksille.

31. Asetuksen (EY) N:o 45/2001 soveltamisen lisäksi ehdotuksen 34 artiklassa säädetään myös direktiivin 95/46/EY kansallisten täytäntöönpanosäännösten soveltamisesta. Tietosuojavaltuutettu pitää tätä oikeana lähestymistapana, koska jäsenvaltioiden viranomaisilla on pääsy TTJ:hin ja toimivalta viedä sinne tietoja ja käsitellä sinne vietyjä tietoja. Tietosuojavaltuutettu katsoo lopuksi, että TTJ:n ylläpidosta vastaavat komissio ja jäsenvaltiot yhdessä jäsenvaltioiden toimiessa TTJ:n toisena rekisterinpitäjänä.

II.3. Euroopan tietosuojavaltuutettu TTJ:n valvojana yhdessä kansallisten tietosuojaviranomaisten kanssa

32. Asetuksen (EY) N:o 45/2001 soveltamisen johdosta Euroopan tietosuojavaltuutettu vastaa asetuksen soveltamisen varmistamisesta TTJ:n osalta. Ehdotuksen muutamissa artikloissa on otettu huomioon Euroopan tietosuojavaltuutetun toimivalta, toisissa ei. Erityisesti Euroopan tietosuojavaltuutettu pahoittelee sitä, että eräitä 37 artiklassa olevia valvontaa käsitteleviä säännöksiä ei ole muutettu vastaavasti, ja pyytää lainsäätäjää tekemään jäljempänä esitetyt muutokset.

33. Euroopan tietosuojavaltuutettu toteaa, että 37 artiklan 1 kohdassa nimenomaisesti annetaan jäsenvaltioiden viranomaisille toimivalta TTJ:n valvontaan. Kuitenkaan 37 artiklan 1 kohdassa ei ole mainintaa vastaavanlaisesta Euroopan tietosuojavaltuutetun toimivallasta asetuksen (EY) N:o 45/2001 nojalla. Ongelma korostuu edelleen 37 artiklan 3 kohdassa, jota ehdotuksessa ei ole muutettu. Kyseisen 37 artiklan 3 kohdan mukaan ”Komissio toteuttaa yksiköissään kaikki toimenpiteet varmistaakseen henkilötietojen suojan valvonnan, jolla taataan 1 kohdan mukaista suojaa vastaava suojaamistaso...”. Toisin sanoen 37 artiklan 3 kohdassa tietosuojan valvonta annetaan komission tehtäväksi. On selvää, että artikla olisi pitänyt muuttaa vastaamaan Euroopan tietosuojavaltuutetun uutta valvontaroolia. Nykymuodossaan 37 artiklan 3 kohdassa ei ole järkeä. Ongelman ratkaisemiseksi 37 artiklan 3 kohta olisi muutettava seuraavasti: ”Euroopan tietosuojavaltuutettu valvoo, että TTJ noudattaa asetusta (EY) N:o 45/2001 noudattamista”.

34. Lisäksi koska TTJ:ää säännellään asetuksen (EY) N:o 45/2001 lisäksi myös direktiivin 95/46/EY kansallisilla täytäntöönpanosäännöksillä, TTJ:n valvonta kuuluu sekä Euroopan tietosuojavaltuutetulle että kansallisille tietosuojaviranomaisille. Kansallisten valvontaviranomaisten ja Euroopan tietosuojavaltuutetun valvontatoimia olisi myös

koordinoitava tietyssä määrin, jotta varmistetaan riittävä johdonmukaisuus ja kokonaistehokkuus. Kuten Euroopan tietosuojavaltuutetun aikaisemmissa lausunnoissa EU:n jäsenvaltioiden ja Euroopan tietosuojavaltuutetun valvomista tietokannoista todetaan, ”asetus olisi pantava täytäntöön yhdenmukaisesti, ja yhteisiin ongelmiin olisi hyvä löytää ratkaisu yhdessä.”⁽¹³⁾

35. Valitettavasti ehdotuksessa ei säädetä koordinoitimenettelystä, jolla jäsenvaltioita ja tehostettaisiin Euroopan tietosuojavaltuutetun ja kansallisten tietosuojaviranomaisten välistä yhteistyötä. Tämän ongelman korjaamiseksi Euroopan tietosuojavaltuutettu esittää ensimmäisenä vaihtoehtona seuraavan tietosuojavaltuutetun koskevan uuden jakson sisällyttämistä 37 artiklaan: ”Euroopan tietosuojavaltuutettu kutsuu kaikki kansalliset valvontaviranomaiset koolle vähintään kerran vuodessa käsittelemään TTJ:ään liittyviä valvontakysymyksiä. Kansallisten tietosuojaviranomaisten jäseniin ja Euroopan tietosuojavaltuutettuun viitataan valvontaviranomaisina.”.

36. Parempi ratkaisu edellä mainitun monitasoisen lähestymistavan noudattamiseksi valvonnassa olisi valvontaa koskevien säännösten (37 artikla) jakaminen eri säännöksiksi, joista kukin edustaisi tiettyä valvonnan tasoa, kuten on tehty äskettäin hyväksytyissä Schengenin tietojärjestelmän perustamista (SIS II) koskevista säännöksistä. Toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmän (SIS II) perustamisesta, toiminnasta ja käytöstä 20 päivänä joulukuuta 2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1987/2006⁽¹⁴⁾ 44–46 artiklassa säädetään kansallisen ja Euroopan tason välisestä tasapainoisesta jaetusta valvontajärjestelmästä, johon sisältyy näiden kahden tason koordinaointi. Euroopan tietosuojavaltuutettu ehdottaa painokkaasti, että TTJ:ää varten säädettäisiin samanlaisesta valvontajärjestelmästä (hienoisin muutoksin). Näin erityisesti, koska TTJ ja SIS II ovat suurelta osin verrannollisia valvonnan rakenteen osalta.

37. 43 artiklan 5 kohdassa säädetään, että 43 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu komitea kokoontuu tilapäisessä kokoonpanossa (jäljempänä ’tilapäisessä kokoonpanossa kokoontuva komitea’) säännöllisesti tarkastelemaan TTJ:ään liittyviä tietosuojaoongelmia. Euroopan tietosuojavaltuutettu katsoo, että kyseinen tilapäisessä kokoonpanossa kokoontuva komitea ei sovellu TTJ:n valvontaan, koska kyseinen toimivalta on yksinomaan kansallisilla jäsenvaltioiden viranomaisilla ja Euroopan tietosuojavaltuutetulla. 43 artiklan 5 kohdassa esitetty tilapäisessä kokoonpanossa kokoontuva komitea on tosiasiaa ”komitologiakomitea”.

⁽¹³⁾ 19.10.2005 annettu lausunto kolmesta ehdotuksesta, jotka koskevat toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmää (SIS II) (KOM (2005) 230 lopullinen, KOM (2005) 236 lopullinen ja KOM (2005) 237 lopullinen), EUVL C 91, 19.4.2006, s. 38; 23.3.2005 annettu lausunto ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi viisumitietojärjestelmästä (VIS) ja lyhytaikaista oleskelua varten myönnettäviä viisumeja koskevasta jäsenvaltioiden välisestä tietojenvaihdosta, EUVL C 181, 23.7.2005, s. 13.

⁽¹⁴⁾ EUVL L 381, 28.12.2006, s. 4–23.

38. Euroopan tietosuojavaltuutettu katsoo, että tilapäisessä kokoonpanossa kokoontuva komitea on kuitenkin sopiva foorumi TTJ:n käyttöön liittyvien tietosuojongelmien tarkastelemiseksi. Tätä varten Euroopan tietosuojavaltuutettu ehdottaa 43 artiklan 5 kohdan sanamuodon muuttamista seuraavasti, jotta se kuvaisi 43 artiklan 5 kohdan mukaisen tilapäisessä kokoonpanossa kokoontuvan komitean tehtäviä ja roolia: "Komitea tutkii yhdessä ... artiklassa tarkoitetun valvontaryhmän kanssa valvontaviranomaisten kohtaamat TTJ:n käyttöön liittyvät ongelmat. Komitea kokoontuu tilapäisessä kokoonpanossaan vähintään kerran vuodessa".
39. Lisäksi Euroopan tietosuojavaltuutettu haluaa lainsäätäjän kiinnittävän huomiota toiseen ominaisuuteen, joka on yhteinen sekä TTJ- että SIS II -järjestelmissä: ne toimivat molemmat sekä ensimmäisen että kolmannen pilarin puitteissa, mikä aiheuttaa sen, että kummallakin järjestelmällä on kaksi erillistä oikeusperustaa. Kolmannen pilarin TTJ:ää sääntelee tämän lausunnon 3 kohdassa mainittu yleissopimus. Tästä on useita seurauksia, joista mainittakoon valvonnan rakenne: TTJ:n ensimmäiseen pilariin kuuluvaa osaa valvovat Euroopan tietosuojavaltuutettu ja kansalliset tietosuojaviranomaiset, kun taas kolmanteen pilariin kuuluvaa osaa valvoo yhteinen valvontaviranomainen (joka koostuu samaisten kansallisten viranomaisten edustajista). Tämä merkitsee varsin monimutkaista valvontarakennetta, joka saattaa johtaa epäyhtenäisyyksiin ja tehottomuuteen. Tämä osoittaa, millaisia vaikeuksia tämänkaltaisissa monimutkaisissa oikeudellisissa puitteissa voi ilmetä.
40. On syytä huomata, että SIS II:n puitteissa Euroopan unionin lainsäätäjä on päätenyt valvontamallin järkipäristämiseen soveltamalla edellä mainittua samaa monitasoista mallia sekä järjestelmän ensimmäisen että kolmannen pilarin ympäristöissä. Tätä lähestymistapaa kannattaa varmasti pohtia, ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelee, että tarkasteltaisiin perusteellisemmin sen tarjoamia mahdollisuuksia valvonnan laadun ja yhdenmukaisuuden parantamiseksi.
- II.4 Henkilöiden oikeudet
41. Ehdotuksen mukaisia henkilöiden tietosuojaoikeuksia, erityisesti heidän oikeuttaan saada tiedot käyttöönsä, säännellään 36 ja 37 artikloissa, joita ehdotuksessa on osittain muutettu. Euroopan tietosuojavaltuutettu haluaisi käsitellä seuraavia kolmea seikkaa, jotka koskevat oikeutta saada tiedot käyttöön: (i) Sovellettava laki, entinen 36 artiklan 1 kohta; (ii) rajoitukset, joita sovelletaan oikeuteen saada tiedot käyttöön, entinen 36 artiklan 2 kohta sekä (iii) menettely tietojen käyttöön saamista koskevan pyynnön esittämiseksi, ehdotuksen entinen 37 artiklan 2 kohta.
42. *Sovellettava laki*: 36 artiklan 1 kohdassa, johon ehdotuksessa ei ole puututtu, mainitaan sivumennen henkilöiden tietosuojaoikeuksien soveltaminen ja säädetään, että oikeutta saada tiedot käyttöön sääntelevät jäsenvaltioiden lait tai komissioon sovellettavat tietosuojasäännöt sen mukaan, onko tällaisiin oikeuksiin vedottu jäsenvaltioissa vai EU:n toimielimissä. Tämä peruste vastaa edellä ehdotuksen 34 artiklasta todettua, nimittäin että sekä komissio että jäsenvaltiot toimivat TTJ:n rinnakkaisina valvojina. Euroopan tietosuojavaltuutettu suhtautuu myönteisesti tähän lähestymistapaan ja on tyytyväinen siihen, että ehdotuksessa on säilytetty 36 artiklan 1 kohdan sanamuoto. Joka tapauksessa on selvää, että tässä säännöksessä epäsuorasti viitataan asiaa koskevaan direktiivin 95/46/EY tai asetuksen (EY) N:o 45/2001 kansalliseen täytäntöönpanolainsäädäntöön. Kussakin tapauksessa sovellettava lainsäädäntö riippuu siitä, missä oikeuksia harjoitetaan.
43. *Rajoitukset, joita sovelletaan oikeuteen saada tiedot käyttöön*: 36 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaisesti "Oikeus saada tietoja on evättävä siksi ajaksi, jona toteutetaan toimia tarkkailua ja ilmoittamista tai jona tietojen operatiivinen analyysi tai tutkinta on meneillään". Jäljempänä esitetyistä syistä Euroopan tietosuojavaltuutettu kannattaa muutosta, jonka mukaan "Oikeus saada tietoja voidaan evätä" (eikä "Oikeus saada tietoja on evättävä").
44. Asetuksen (EY) N:o 45/2001 nojalla yleisenä periaatteena on, että henkilöillä on oikeus saada käyttöön henkilötietonsa. Asetuksen (EY) N:o 45/2001 20 artiklasta käy kuitenkin ilmi, että kyseistä oikeutta voidaan rajoittaa, mikäli jokin rajoituksen perusteena oleva erityinen edellytys täyttyy. Toisin sanoen henkilöillä on periaatteessa oikeus saada tiedot käyttöön, mutta tällaista oikeutta voidaan rajoittaa. Sen sijaan 36 artiklan 2 kohdan sanamuoto "oikeus saada tietoja on evättävä" ei jätä tulkinnan varaa sen arvioimiseksi, voidaanko oikeus saada tietoja myöntää vai ei. Pohjimmiltaan tämä merkitsee, että henkilöillä ei ole tietynä aikana tätä oikeutta. Ei ole mitään syytä, miksi asetuksen (EY) N:o 45/2001 yleinen lähestymistapa ei pätsisi tähän tilanteeseen, varsinkin kun 20 artikla mahdollistaa tiedonsaantioikeuden rajoittamisen 36 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuksi ajaksi. Mikäli komissio siis haluaa evätä oikeuden saada tietoja, se voi hyödyntää 20 artiklaa, jonka mukaan tiedonsaantioikeus voidaan evätä tutkinnan turvaamiseksi.
45. Euroopan tietosuojavaltuutettu katsoo, että ehdotus olisi muotoiltava samaa lähestymistapaa noudattaen kuin asetus (EY) N:o 45/2001. Muunlainen lähestymistapa olisi ristiriidassa yleisten puitteiden kanssa, joissa mahdollistetaan oikeus saada tietoja asetuksen (EY) N:o 45/2001 nojalla. Ongelma on ratkaistavissa yksinkertaisesti korvaamalla sanat "on evättävä" sanoilla "voidaan evätä".
46. *Menettely tietojen saamista koskevan pyynnön esittämiseksi*: Ehdotuksessa on muutettu asetuksen (EY) N:o 515/97 37 artiklan entistä 2 kohtaa, jossa käsitellään menettelyä tietojen saamista koskevan pyynnön esittämiseksi tarkoitukseen selvittää, sisältääkö TTJ henkilöä koskevia tietoja. Uudessa 37 artiklan 2 kohdassa henkilöille annetaan mahdollisuus esittää pyyntö saada nähdä itseään koskevat henkilötiedot Euroopan tietosuojavaltuutetulle sekä kansallisille valvontaviranomaisille sen mukaan, tallensiko tiedot TTJ:ään komissio vai jäsenvaltio.
47. Euroopan tietosuojavaltuutettu suhtautuu myönteisesti siihen, että muutos mukauttaa menettelyn lähemmäksi tietosuojan nykyistä lainsäädäntökehystä. Seuraavista syistä Euroopan tietosuojavaltuutettu kuitenkin katsoo, että jäsenvaltioiden tai komission toimivalta ei saisi olla riippuvainen tiedon TTJ:ään tallentaneesta tahosta. Ensinnäkin Euroopan tietosuojavaltuutettu toteaa, että henkilöt eivät todennäköisesti ole tietoisia siitä, mikä taho — komissio vai jäsenvaltio — tiedot on TTJ:ään tallentanut. Näin ollen he ovat epä tietoisia siitä, mikä taho on toimivaltainen käsittelemään heidän tietojen saamista koskevan pyynnönsä. Tietojen

saamista koskevan pyynnön esittämismenettelystä tulee monimutkainen, jos henkilöiden on ensin varmistettava tiedon tallentaja. Toiseksi Euroopan tietosuojavaltuutettu katsoo, että tämä säännös on vastoin 36 artiklan 1 kohdan säännöstä, jonka mukaan henkilöiden oikeuteen saada tietoja sovelletaan jäsenvaltioiden lainsäädäntöä tai komissioon sovellettavia tietosuojasääntöjä sen mukaan, vedotaanko näihin oikeuksiin jäsenvaltioissa vai EU:n toimieli- missä. Näin ollen jo pelkästään yhdenmukaisuus 36 artiklan kanssa edellyttää, että tiedonsaantipyynnöitä koskevan toimivallan olisi oltava riippuvainen siitä, onko oikeuteen vedottu kansallisten valvontaviranomaisten vai Euroopan tietosuojavaltuutetun taholla.

48. Tämän ongelman ratkaisemiseksi virkkeen osa ”*sen mukaan, tallensiko tiedot TTJ:ään jäsenvaltio vai komissio*” olisi korvattava sanoilla ”*sen mukaan, vedotaanko oikeuksiin kansallisten valvontaviranomaisten vai Euroopan tietosuojavaltuutetun edessä*”. Tätä lähestymistapaa noudatettaessa myös 37 artiklan 2 kohdan seuraava virke on täysin järjellä: ”*Jos tiedot ovat toisen jäsenvaltion tai komission tallentamia, tarkastus toteutetaan tiiviissä yhteistyössä kyseisen jäsenvaltion kansallisen valvontaviranomaisen tai Euroopan tietosuojavaltuutetun kanssa.*”.

II.5. Tietojenvaihto

49. Ehdotuksessa ei lisätä uusia seikkoja siltä osin kuin on kyse henkilötietojen vaihdosta kolmansien maiden viranomaisten kanssa. Asiaa on käsitelty ehdotuksen 30 artiklan 4 kohdassa. Euroopan tietosuojavaltuutettu katsoo, että artiklaa olisi syytä muuttaa siten, että komission (ei yksinomaan jäsenvaltioiden) on toteutettava erityistoimenpiteitä varmistaakseen tällaisten tietojen suojaamisen, kun niitä lähetetään tai toimitetaan kolmansissa maissa sijaitseville yksiköille. Lisäksi asetuksen 30 artiklan 4 kohtaa olisi muutettava siten, että varmistetaan henkilötietojen siirtämistä kolmansiin maihin koskevan lainsäädännön noudattaminen.

III Tullitutkintatietokanta (FIDE)

50. Ehdotuksen 41 a, b, c ja d artiklassa määritellään tullitutkintatietokannan käyttöä koskevat säännöt. Tullitutkintatietokanta antaa toimivaltaisille viranomaisille mahdollisuuden tarkistaa, onko henkilö tai yritys ollut rikostutkinnan kohteena jossakin jäsenvaltiossa.
51. Tullitutkintatietokanta on jo jäsenvaltioiden käytettävissä kolmannen pilarin puitteissa⁽¹⁵⁾. Näin ollen 41 artiklan tarkoitus on luoda oikeusperusta yhteisön tullitutkintatietokannalle, mihin Euroopan tietosuojavaltuutettu on tyytyväinen.
52. Koska kaikki ehdotuksen tullitietojärjestelmää koskevat säännökset koskevat 41 a artiklan perusteella myös tullitutkintatietokantaa, osassa II esitetyt kommentit koskevat soveltuvin osin myös tullitutkintatietokantaa.

⁽¹⁵⁾ Luotu pöytäkirjan tekemisestä tietotekniikan käytöstä tullialalla tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta 8. toukokuuta 2003 annettulla neuvoston säädöksellä.

III.1. Asetuksen (EY) N:o 45/2001 soveltaminen

53. Euroopan tietosuojavaltuutettu panee merkille, että koska komissio on toimivaltainen käsittelemään tullitutkintatietokannassa olevia tietoja, pitäisi olla selvää, että asetus (EY) N:o 45/2001 yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta koskee myös tullitutkintatietokantoja. Euroopan tietosuojavaltuutettu katsoo, että 41 artiklassa olisi aiheellista muistuttaa asetuksen (EY) N:o 45/2001 soveltamisesta tullitutkintatietokantaan ja Euroopan tietosuojavaltuutetun toimivallasta asetuksen säännösten noudattamisen valvonnassa ja varmistamisessa.
54. Euroopan tietosuojavaltuutettu muistuttaa, että ottaen huomioon asetuksen (EY) N:o 45/2001 27 artiklan soveltaminen sekä tullitutkintatietokantojen tarkoitus ja niiden sisältämien tietojen luonne järjestelmään voidaan katsoa liittyvän tiettyjä rekisteröidyn henkilön oikeuksiin ja vapauksiin liittyviä riskejä, joten Euroopan tietosuojavaltuutetun on tarkastettava järjestelmä etukäteen.

III 2 Tietojen säilyttäminen

55. 41 d artiklassa säädetään erityisistä tietojen säilyttämisa- joista. Euroopan tietosuojavaltuutettu katsoo, että 41 d artiklassa säädetty aikarajat ovat asianmukaiset.
56. Ei ole selvää, mikä on tämän säännöksen suhde 33 artiklaan tullitietojärjestelmän osalta. 41 d artiklan voidaan olettaa olevan ensisijainen samaa asiaa koskevaan, mutta tullitietojärjestelmään liittyvään säännökseen nähden, mutta tätä ei erikseen mainita ehdotuksessa. Tämän seikan selven- tävä säännös olisi paikallaan.

III 3 Tullitutkintatietokantaan tallennettujen tietojen päivittäminen

57. Asetuksen (EY) N:o 45/2001 4 artiklassa määritellyn tietojen laatua koskevan periaatteen mukaisesti henkilötietojen on oltava asianmukaisia ja olennaisia eivätkä ne saa olla liian laajoja suhteessa tarkoituksiin, joihin ne on kerätty. On selvää, että henkilötietojen laatu voidaan varmistaa vain, jos niiden paikkansapitävyys tarkistetaan säännöllisesti ja asianmukaisesti. Euroopan tietosuojavaltuutettu on myös tyytyväinen siihen, että 41 d artiklassa säädetään, että tiedot on poistettava välittömästi sen jälkeen, kun henkilö on vapautettu epäilyistä tiedot toimittaneen jäsenvaltion kansallisten lakien, hallinnollisten määräysten ja menettelyjen mukaisesti.
58. Toisaalta, jotta tarpeettomia tietoja ei säilytettäisi tullitutkintatietokannassa, Euroopan tietosuojavaltuutettu ehdottaa, että tullitutkintatietokantaan sovellettaisiin 33 artiklassa tullitietojärjestelmää varten määriteltyjä tietojen säilyttämistä koskevia sääntöjä. Euroopan tietosuojavaltuutettu ehdottaa erityisesti, että tullitutkintatietokantaan sovellettaisiin 33 artiklan 1 kohdan säännöksiä, joiden mukaan tiedot toimittaneen kumppanin tulisi tarkistaa vuosittain tarve tietojen säilyttämiseen. Tätä varten Euroopan tietosuojavaltuutettu ehdottaa seuraavan tekstin lisäämistä 41 d artiklan 2 kohdan perään: ”*Tiedot toimittanut jäsenvaltio tarkistaa tietojen säilyttämisen tarpeen vähintään vuosittain.*”

JOHTOPÄÄTÖKSET

59. Euroopan tietosuojavaltuutettu on tyytyväinen, että sitä on kuultu ehdotuksen osalta. Ehdotuksessa säädetään useiden henkilötietoja sisältävien järjestelmien, kuten tullitietojärjestelmän ja tullitutkintatietokannan, luomisesta tai päivittämisestä sekä jäsenvaltioiden keskinäisen että jäsenvaltioiden ja komission välisen yhteistyön ja tietojenvaihdon tehostamiseksi.
60. **Sisällöstä** Euroopan tietosuojavaltuutettu toteaa seuraavaa:
- Ehdotuksessa ei perustella riittävästi tarvetta perustaa **eurooppalainen tietorekisteri**. Euroopan tietosuojavaltuutettu kehottaa komissiota arvioimaan asianmukaisesti tarvetta tietorekisterin perustamiseen ja raporttoimaan johtopäätöksistään.
 - 18 a artiklan 1 kohtaan olisi lisättä uusi kohta, jossa muistutetaan asetuksen (EY) N:o 45/001 soveltamisesta eurooppalaiseen tietorekisteriin seuraavasti: ”*Komission on katsottava, että eurooppalainen tietorekisteri on asetuksen (EY) 45/2001 soveltamisalaan kuuluva henkilötietojen käsittelyjärjestelmä.*”
 - On selvennettävä, että direktiivin 95/46/EY täytäntöönpanoa koskevia kansallisia säännöksiä sovelletaan eurooppalaisen tietorekisterin käyttöön jäsenvaltioissa, ja Euroopan tietosuojavaltuutettu ehdottaa 18 a artiklan 2 kohdan muuttamista seuraavasti: ”*Tietorekisteriä hallinnoidessaan komissiolla on valtuudet: c) saattaa tietorekisterin tiedot 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimivaltaisten viranomaisten käyttöön ainoana tarkoituksena saavuttaa tämän asetuksen tavoitteet. Kyseisten viranomaisten on henkilötietoja tämän jälkeen käyttäessään noudatettava direktiivin 95/46/EY kansallisia täytäntöönpanosääädöksiä.*”
 - Ehdotuksessa ei mainita eurooppalaisen tietorekisterin turvatoimia. Euroopan tietosuojavaltuutettu katsoo, että 18 a artiklan 2 kohtaan olisi aiheellista lisätä uusi alakohta, jossa säädetään sellaisten täydentävien hallinnollisten sääntöjen määrittelystä, joissa määrätään erityisistä toimenpiteistä tietojen luottamuksellisuuden varmistamiseksi. Näiden sääntöjen määrittelyssä olisi kuultava Euroopan tietosuojavaltuutettua.
 - Ehdotuksessa ei tunnusteta täysin Euroopan tietosuojavaltuutetun asemaa tullitietojärjestelmän valvonnassa. Ongelman ratkaisemiseksi 37 artiklan 3 kohtaan olisi lisättävä seuraava maininta: ”*Euroopan tietosuojavaltuutettu valvoo sitä, että tullitietojärjestelmässä noudatetaan asetusta (EY) N:o 45/2001.*”
 - Kansallisten valvontaviranomaisten ja Euroopan tietosuojavaltuutetun valvontatoimet edellyttävät tiettyä koordinoitua, jotta voitaisiin varmistaa tullitietojärjestelmän valvonnan riittävä johdonmukaisuus ja yleinen tehokkuus. Tämän vuoksi Euroopan tietosuojavaltuutettu ehdottaa ensimmäisenä vaihtoehtona seuraavan uuden kappaleen sisällyttämistä 37 artiklaan: ”*Euroopan tietosuojavaltuutettu kutsuu kaikki kansalliset valvontaviranomaiset koolle vähintään kerran vuodessa keskustelemaan tullitietojärjestelmän valvontaan liittyvistä asioista. Kansallisista tietosuojaviranomaisista ja Euroopan tietosuojavaltuutetusta käytetään nimitystä valvontaviranomaiset.*” Parempi ratkaisu kuitenkin olisi noudattaa Schengenin tietojärjestelmän toista sukupolvea (SIS II) varten äskettäin hyväksyttyä kehittyneempää mallia. Mikäli näin tehdään, 43 artiklan 5 kohtaa on muutettava seuraavasti: ”*Komitea tutkii yhdessä [...] artiklassa tarkoitetun valvontaryhmän kanssa 37 artiklassa tarkoitettujen valvontaviranomaisten kohtaamat TTJ:n toimintaan liittyvät ongelmat. Komitea kokoontuu ad hoc -kokouksissaan vähintään kerran vuodessa.*”
 - Oikeutta saada tullitietojärjestelmään tallennettuja henkilötietoja koskevan 36 artiklan 2 kohdan toisen kappaleen mukaisesti ”*oikeus saada tietoja on evättävä*” siksi ajaksi, jolloin tarkkailu, raporttien analysointi tai tutkiminen on käynnissä. Yhdenmukaisuuden varmistamiseksi asetuksen (EY) N:o 45/2001 kanssa Euroopan tietosuojavaltuutettu kannattaa kohdan muuttamista muotoon ”*oikeus saada tietoja voidaan evätä*”.
 - Sen osalta, pitääkö oikeus tietojen saantiin hakea Euroopan tietosuojavaltuutetulta vai kansallisilta valvontaviranomaisilta, Euroopan tietosuojavaltuutettu katsoo, että 37 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu järjestelmä, jossa toimivaltainen viranomainen määräytyy sen mukaan, onko tiedot sisällyttänyt tullitietojärjestelmään jäsenvaltio vai komissio, on hyvin hankala. Kohta olisi näin ollen ristiriidassa asetuksen muiden artiklojen kanssa. Ongelman ratkaisemiseksi 37 artiklan 2 kohdan lause ”*sen mukaan, tallensiko tiedot TTJ:ään jäsenvaltio vai komissio*” olisi korvattava lauseella ”*sen mukaan, vastaavatko oikeuksista kansalliset valvontaviranomaiset vai Euroopan tietosuojavaltuutettu*”.
 - Euroopan tietosuojavaltuutettu katsoo, että 41 a artiklassa olisi asianmukaista muistuttaa asetuksen (EY) N:o 45/2001 soveltamisesta **tullitutkintatietokantaan** sekä Euroopan tietosuojavaltuutetun toimivallasta valvoa asetuksen säännösten noudattamista ja varmistaa se.
61. Jotta voitaisiin varmistaa, että tarpeettomat henkilötiedot poistetaan tullitutkintatietokannasta, Euroopan tietosuojavaltuutettu ehdottaa seuraavaa virkettä 41 a artiklan 2 kohdan perään: ”*Tiedot toimittanut jäsenvaltio tarkistaa tietojen säilyttämisen tarpeen vähintään vuosittain.*”

62. Menettelyn osalta Euroopan tietosuojavaltuutettu

- suosittelee, että ehdotuksen johdanto-osaan lisätään seuraava, tätä lausuntoa koskeva maininta "on kuullut Euroopan tietosuojavaltuutettua", sekä
- muistuttaa, että koska eurooppalaisessa tietorekisterissä, tullitietojärjestelmässä ja tullitutkintatietokannassa olevien tietojen käsittelyyn liittyy tietokannan käyttötarkoituksen ja tietojen luonteen vuoksi tiettyjä rekisteröidyn henkilön oikeuksiin ja vapauksiin liittyviä riskejä,

Euroopan tietosuojavaltuutetun on asetuksen (EY) N:o 45/2001 27 artiklan mukaisesti tarkistettava ennakolta edellä mainitut kolme järjestelmää.

Brysselissä 22. helmikuuta 2007.

Peter HUSTINX

Euroopan tietosuojavaltuutettu
